

## הרב דניאל וולף

### עוד על שיטת הגר"א בגדר טומאה רצוצה

#### לכבוד העורך,

קראתי בעניין רב המאמר באסיא, לעיל עמ' 262-227, לגבי ביקורי כוהנים בבית החולים והערות החשובות של הרה"ג בנידון, ורציתי להעיר.

דברי הגר"א (אדרת אליהו פרשת חוקת, ובאור שמת טומאת מת פ"א) להשוות בין טומאה רצוצה לטומאת מגע בנויים על הסוגיה בחולין קכה ע"א-ע"ב שמאהיל על טומאה רצוצה מצטרף עם טומאת מגע (נגע בחצי זית מן המת והאהיל על חצי זית מן המת) ולא עם אוהל המשכה (נמצא באוהל עם חצי זית מן המת).

מכך הגר"א מגיע למסקנה שאפילו לשיטות שנוכרי אינו מטמא באוהל, בכל זאת כיון שמתמא במגע אסור להאהיל על מת נוכרי שהרי טומאה רצוצה נחשבת למגע ולא להמשכת אוהל של הטומאה.

לענ"ד נראה שיש מקום לטעון נגד דברי הגר"א את הטענה הבאה: אמנם מוכח שטומאה רצוצה נחשבת לטומאת מגע. אבל לדעת הרמב"ם (טומאת מת ז, ה) דין טומאה רצוצה קיים [וממילא כלל זה נכון] רק כאשר גוף הטומאה מטמא באוהל.

לעומת זאת אם גוף הטומאה לא מטמא אוהל, אין בו דין טומאה רצוצה. כמו שלא שמענו או ראינו טומאה רצוצה בעצם כשעורה אף שהוא אבי אבות הטומאה כמת גמור.

יסוד דומה עמד כנראה מאחרי חזרת הרמב"ם בנושא טומאת קבר. בתשובה על דין טומאה בקברי עכו"ם כתב הרמב"ם<sup>1</sup>:

"ומאחר שמצאנו, שהתורה אמרה, שהנוגע במת גוי יטמא, יטמא ג"כ הנוגע בקברו. שניהם יטמאו במגע ובמשא ולא יטמאו באהל, כמו שנתבאר ביבמות. וזה לדברי הכל ואין חולק על זה. וראיה לדבר מדברי רבינא וכו'.

הכוונה "דברי הכל" אפילו למאן דאמר שמת נוכרי מטמא רק במגע ומשא. הרמב"ם בתשובתו כתב שכיון שיש למתי עכו"ם טומאת מגע אין סיבה לחשוב שלקבריהם לא יהיה טומאת מגע.

1. שו"ת הרמב"ם (מהד' יהושע בלאו), כרך א סימן קמה.

אבל במשנה תורה חזר בו הרמב"ם וכתב<sup>2</sup>: "העכו"ם אין להם טומאת קברות הואיל ואינן מטמאין באהל הרי הנוגע בקברן טהור עד שיגע בעצמה של טומאה או ישאנה."

נראה שהרמב"ם במשנה תורה סבר שלמרות שקבר מטמא במגע, אין דין קבר אלא במת שמטמא באוהל.

לאור דברי הרמב"ם בטור<sup>מ</sup>, ז, ה, נראה שכלל זה קיים גם לגבי טומאה רצוצה, שלא כשיטת הגר"א. כלומר, יש דין טומאה רצוצה רק למת המטמא באוהל, והיא כמגע, אבל אין דין טומאה רצוצה במת שלא מטמא באוהל<sup>3</sup>.

**מקור: אסיא פז-פח עמ' 221-222 (2010).**

2. רמב"ם, טומאת מת ט, ד.  
3. הארכתי בספרי **מנחה טהורה** (ספר מנחה טהורה על סדר טהרות, ישיבת הר עציון אלון שבות, תשס"ט) עמ' 91-94.

**הוספת העורך:** הג"ר אהרן זלזניק חלק על הכנת האור שמח את שיטת הגר"א. לדעתו גם הגר"א מודה שבמת גוי אין דין טומאה רצוצה, אף שיש דין קבר סתום במת גוי. ראה במאמרו ביאורי הגר"א שנשמטו על מסכת נזיר, **ישורון** שנה יא, עמ' קיג ואילך, בעמ' קיג-קי"ד שם. וע"ע בספר **פתח האהל** (לרב חיים משולם קויפמאן הכהן) כלל ה, סימן ג, עמ' 137-138.